

Το κομπολόι με τις δεκάξι χάντρες

— Δεκάξι.

— Τις μέτρησες καλά;
Ανοίγω τη φούχτα μου.

— Μια... δυο... τρεις...

Μετρώ τις κεχριμπαρένιες χάντρες.

— Δεκάξι, σου λέω.

Η Ειρήνη ζωγραφίζει. Ούτε γυρίζει να με δει. Με το πινέλο απλώνει ένα απαλό πράσινο πάνω στα φύλλα των δέντρων.

— Λείπει μια, δε γίνεται τίποτε.

Την παρακαλώ.

— Τι πειράζει; Φτιάξ' το μου με δεκάξι.

Η Ειρήνη προσεχτικά οδηγεί τη μύτη του πινέλου πάνω σ' έναν λεπτό μίσχο. Ύστερα μου λέει:

— Πού ακούστηκε κομπολόι με δεκάξι χάντρες;

Κάνει λίγα βήματα προς τα πίσω και κοιτάει το τοπίο μισοκλείνοντας τα μάτια: ένα σπίτι, λίγα δέντρα, ένας αγρός με χρυσό στάρι που γέρνει. Ο ουρανός είναι κοκκινωπός, σαν να 'χει μόλις τώρα δύσει ο ήλιος. Όλο τοπία ζωγραφίζει. Δυσκολεύεται να φτιάχνει ανθρώπους. Νευριάζω. Βιάζομαι.

— Έλα τώρα, παράτα τη ζωγραφική. Θα του πω

πως το 'φτιαξα ειδικά γι' αυτόν. Πως συμβολίζει τα δεκάξι μου χρόνια.

Αφήνει το πινέλο.

— Αφού επιμένεις...

Στερεώνει τα γυαλιά της, που της πέφτουν στη μύτη.

— Πού είναι το κορδονάκι;

— Κάθισε να σου το φέρω. Το 'χω στην τσέπη της ποδιάς μου.

Πήγα κι ήρθα τρέχοντας. Να προλάβω πριν χτυπήσει το κουδούνι.

Η Ειρήνη, καθισμένη τώρα στο κρεβάτι, χαϊδεύει τις χάντρες που είναι σκορπισμένες πάνω στην άσπρη κουβέρτα. Αυτό το κορίτσι ποτέ του δε βιάζεται. Της δίνω το κορδονάκι. Με αργές κινήσεις, ήρεμες, αρχίζει να περνάει μία μία τις χάντρες. Μου λέει:

— Δεν είναι δα και τόσο σπουδαία δουλειά. Γιατί δεν το κάνεις μόνη σου;

— Δεν τα καταφέρνω. Είμαι και τεμπέλα.

Η Ειρήνη γελάει. Μ' αγαπάει. Κι εγώ την αγαπώ, μα τη ζηλεύω. Είναι δυο χρόνια πιο μεγάλη και τα ξέρει όλα. Η μαμά τη φωνάζει «το κορίτσι με τα χρυσά δάχτυλα» και νευριάζω. Η Ειρήνη με παρηγορεί: «Τι θυμώνεις; Ο Θεός τα πάντα εν σοφία εποίησε. Εσύ θα παλεύεις στη ζωή με τα μάτια σου κι εγώ με τα χέρια μου». Έχω μεγάλη ιδέα για τα μάτια μου. Τα βρίσκω πολύ όμορφα. Μ' αρέσει να κοιτάω στον καθρέφτη. Τα γουρλώνω και γίνονται θεόρατα. Η Ειρήνη φοράει γυαλιά για τη μυωπία της. Όταν τα βγάζει, το

βλέμμα της είναι αφηρημένο, σαν χαμένο, λίγο αλληθωρίζει. Λίγο, αλλά αλληθωρίζει. Στο πρόσωπό της, χρόνια τώρα, βγαίνουν ένα σωρό σπυράκια. Τα ζουπάει και της αφήνουν σημάδια. Το δέρμα το δικό μου είναι λείο και στιλπνό. Εκείνη δε με ζηλεύει. Είναι περήφανη όταν έρχονται οι φίλες της στο σπίτι. «Η αδερφή μου» λέει και καμαρώνει. Βέβαια, για τον Περικλή δεν της καλοφάνηκε. Μα σε τίποτε δεν έφταιξα εγώ. Εκείνος με διάλεξε.

— Φούντα δε θα βάλουμε; Θα 'πρεπε...

Κρατώ τη φούχτα μου κλεισμένη.

— Τι βαστάς; με ρωτάει περίεργη.

Διστάζω.

— Θα 'θελα, αλλά δεν ξέρω αν κάνει...

Στην παλάμη μου γυαλίζει μια μικρή καρδιά.

— Την καρδιά σου; Αν το μάθει ο μπαμπάς, θα θυμώσει. Είναι χρυσή.

— Ας θυμώσει. Στον Περικλή θα πω πως είναι για το γούρι.

Η Ειρήνη δε λέει κουβέντα. Κρεμάει τη χρυσή καρδιά. Το κομπολόι είναι έτοιμο.

— Πάρ' το κι άφησέ με να ζωγραφίσω.

— Θα με βοηθάς να του γράφω όμορφα γράμματα;

— Να γράφεις ό,τι σου κατεβαίνει. Αν είναι να σου τα διορθώνω, δε θα 'χουν αξία.

Θέλω πολύ να κουβεντιάσω με την Ειρήνη. Με τη φασαρία του πολέμου δεν προλάβουμε να πούμε τίποτε.

— Πες μου, γιατί διάλεξε εμένα «κουμπαρούλα»;

Δικός σου φίλος είναι. Εσένα έπρεπε να ζητήσει. Γράφεις σπουδαία.

— Είσαι κουτή. Ο Περικλής δεν ενδιαφέρεται για φιλολογικές ασκήσεις. Τι με ρωτάς εμένα; Ρώτησε τον ίδιο και παράτα με. Σου είπα, θέλω να τελειώσω το τοπίο μου.

Σηκώθηκε και ξαναπήρε το πινέλο. Το βούτηξε μέσα στο ποτήρι. Θόλωσε το νερό από την πράσινη μπογιά. Αλήθεια, γιατί ο Περικλής δε ζήτησε ν' αλληλογραφεί με την Ειρήνη; Τις προάλλες με ρώτησε μπροστά σε όλους: «Θέλεις να γίνεις κουμπαρούλα μου; Στον πόλεμο κάθε στρατιώτης πρέπει να 'χει μια κουμπαρούλα. Θα μου γράφεις, θα μου πλέκεις μάλλινα για τα χιόνια και θα μου δώσεις κι ένα φυλαχτό». Μου το 'πε γελώντας. Λες να 'παιζε μαζί μου; Στην αρχή νόμιζα πως με πείραζε. Αλλά αυτός με ξαναρώτησε: «Θέλεις;». Θα 'χα γίνει κατακόκκινη. «Και βέβαια θέλω. Ακούς να μη θέλω. Πότε φεύγεις, Περικλή;» Όλοι βάλανε τα γέλια. «Σιγά, μη βιάζεσαι να με διώξεις. Θα φύγω την Παρασκευή». Σήμερα είναι Πέμπτη και τον περιμένω.

Από τη Δευτέρα που πρωτοχτυπήσανε οι σειρήνες αλλάξανε όλα. Εκείνος ο διαπεραστικός μακρόσυρτος ήχος αναποδογύρισε τη ζωή μας. Τον είχα ακούσει κι άλλες φορές, όταν κάνανε δοκιμές. Μα δεν ήταν ο ίδιος. Έτρεξα στο μπαλκόνι. Οι πόρτες ήταν ορθάνοιχτες. Οι άνθρωποι στο κατώφλι στέκονταν με τα νυχτικά τους. Κοιτούσαν τον ουρανό. Ήταν γαλάζιος, με κάτι ξεφτισμένα συννεφάκια. Λες και θ'

άρχιζε το καλοκαίρι. Όμορφο που ήταν το πρωινό! Στην αρχή άκουσα τη λέξη «πόλεμος», κι ύστερα οι κουβέντες δυνάμωσαν. Μιλούσανε όλοι μαζί και δεν καταλάβαινα. Η μητέρα είχε ρίξει μια ρόμπα πάνω στους ώμους της. Έμοιαζε σαστισμένη. «Τι τρέχει;» ρωτούσε τον πατέρα. Εκείνος δεν ήξερε να της πει, γιατί εμείς δεν έχουμε ραδιόφωνο. Ο Μήτσος, ο γιος της γειτόνισσας, τα ήξερε όλα. Από το μπαλκόνι του φώναζε δυνατά να τον ακούν και οι άλλοι που είχαν βγει στα παράθυρα. Έλεγε πως άρχισε πόλεμος με τους Ιταλούς. Στις τρεις το πρωί πήγε ο πρεσβευτής της Ιταλίας και βρήκε, λέει, τον πρωθυπουργό μας και του είπε πως ο Μπενίτο Μουσσολίνι ζητούσε να παραδοθεί αμέσως η Ελλάδα στον ιταλικό στρατό και πως ο Μεταξάς είχε πει «όχι» και πως στις πεντέμισι οι Ιταλοί είχαν επιτεθεί στα αλβανικά σύνορα.

Η μητέρα του Μήτσου, μια χοντρή σαραντάρια, με ξεχτένιστα, ξέβαφα μαλλιά, βγήκε και κείνη και μας είπε πως τώρα μόλις τα ιταλικά αεροπλάνα βομβαρδίσανε την Πάτρα και πως σκοτωθήκανε εκατό και πληγωθήκανε διακόσιοι πενήντα. Λοιπόν, αυτή η γυναίκα δε μ' αρέσει καθόλου. Η Ειρήνη λέει πως σίγουρα δε θα πλένεται ποτέ.

«Και τι θα κάνουμε τώρα;» ρώτησε η μητέρα ανήσυχη.

«Μακάρι να 'μουν πιο νέος, να πήγαινα κι εγώ να πολεμήσω» είπε ο πατέρας.

Η κυρία Καλλιόπη φαινόταν ευχαριστημένη.

«Ευτυχώς ο Μήτσος μου είναι μόνο δεκαεφτά χρονώ».

«Κι εμείς δε θα πάμε στο σχολείο;» ρώτησα.

Κι αυτό το 'ξερε ο Μήτσος.

«Όχι. Τα σχολεία θα κλείσουνε. Δεν έχει πια μαθήματα. Το 'πανε στο ραδιόφωνο».

Η Ειρήνη είναι φοιτήτρια, δευτεροετής της Φιλολογίας.

«Εγώ πάντως θα περάσω από το πανεπιστήμιο».

«Δε θα πας πουθενά. Μπορεί να βομβαρδίσουνε και την Αθήνα. Πρώτα να μάθουμε τι γίνεται» είπε ο πατέρας.

Η μητέρα έπιασε τον λαιμό της και τον έσφιξε. Πάντα κάνει αυτή την κίνηση όταν είναι ταραγμένη. Δε μιλούσε. Κι ο πατέρας φαινόταν ταραγμένος.

«Ψυχραιμία. Πρέπει να κρατήσουμε την ψυχραιμία μας. Θα δείξουμε σ' αυτούς τους θρασύδειλους τι πάει να πει Ελλάδα...»

Σήκωσε το κεφάλι ψηλά και μπήκε μέσα.

Από το ραδιόφωνο της κυρίας Καλλιόπης ακουγόταν ένα στρατιωτικό εμβατήριο.

Τα μάτια της μητέρας είχαν βουρκώσει.

«Γιατί κλαις;»

Με κοίταξε.

«Ο πόλεμος είναι φοβερός» είπε και μπήκε και κείνη μέσα στο σπίτι.

Ναι. Σε μια μέρα όλα αλλάξανε. Η ζωή μας έγινε άνω κάτω. Τα σχολεία, όπως το 'χε πει ο Μήτσος,

κλείσανε. Τα μαγαζιά κατεβάζουν τα ρολά από τις πέντε τ' απόγευμα. Σ' όλα τα παράθυρα κρεμάσανε μαύρες κουρτίνες, για να μην περνάει το φως τη νύχτα και βλέπουνε την πόλη τα ιταλικά αεροπλάνα. Με την Ειρήνη κολλήσαμε πάνω στα τζάμια σταυρωτές λουρίδες άσπρο χαρτί. Αν βομβαρδίσουν και σπάσουν, να μην πεταχτούν τα γυαλιά. Απανωτοί συναγερμοί. Κάθε φορά που ακούγονται οι σειρήνες, πρέπει να κατεβαίνουμε στο καταφύγιο. Έχουμε ένα στη διπλανή πολυκατοικία. Εκεί στριμώχνεται όλη η γειτονιά. Οι εφημερίδες γράψανε πως η Αθήνα κηρύχτηκε ανοχύρωτη πόλη κι έτσι δεν έχουν το δικαίωμα να τη βομβαρδίσουνε. Αν το κάνουν, θα βομβαρδίσουμε κι εμείς τη Ρώμη.

Τώρα περιμένω να φτάσει ο Περικλής. Την κλάση του την κάλεσαν από την πρώτη μέρα.

Από το μπαλκόνι τον βλέπω ν' ανηφορίζει τον δρόμο. Φοράει στολή αεροπόρου. Όμορφος που είναι! Ποτέ δεν τον είχα προσέξει. Τον είχα συνηθίσει να μπαινοβγαίνει στο σπίτι, να συζητάει πιο πολύ με τους άλλους, με τον πατέρα, με την Ειρήνη για ένα σωρό πράματα που τα βαριόμουν. Με ρωτούσε για το σχολείο μου, του έλεγα τα διάφορα, συζητούσε με τις φίλες μου, λέγαμε τ' αστεία μας, ύστερα, όταν αρχίζαν τα σοβαρά, το 'σκαγα. Και τώρα, ξαφνικά, πικραίνομαι που θα φύγει. Του φωνάζω:

— Περικλή!

Σηκώνει το κεφάλι και μου χαμογελάει. Για μένα έρχεται.

Τρέχω να τραβήξω το σχοινί ν' ανοίξει η κάτω πόρτα. Μένουμε στο δεύτερο πάτωμα ενός δίπατου σπιτιού.

Μόλις στέκεται ο Περικλής στο κεφαλόσκαλο, του δίνω το κομπολόι. Το 'χα τυλίξει σ' ένα άσπρο χαρτί.

— Είναι για σένα. Το φυλαχτό από την κουμπάρουλα σου. Έχει μόνο δεκάξι χάντρες, γιατί είμαι δεκάξι χρονώ.

Ο Περικλής δεν καταλαβαίνει.

— Τι λες, Ζωή; Τι δεκάξι;

Ξετυλίγει το χαρτί.

— Κομπολόι; Και κεχριμπαρένιο; Για μένα;

— Ήθελα να σου δώσω κάτι που να μην το έχει άλλος. Να παίζεις τις χάντρες του και να μετράς τα χρόνια μου.

Ο Περικλής που στέκεται στο κεφαλόσκαλο χωρίς να μιλάει.

Ο Περικλής που κοιτάει το κομπολόι με τη χρυσή καρδιά.

Η στολή του.

Ο πόλεμος.

Τα γράμματα που θα του γράφω.

Τα λόγια, τα λόγια που βιάζομαι να του πω, σήμερα κιόλας.

Όλα μαζί γίνονται ένας κόκκινος ήλιος.

Που λάμπει, καίει.

Από κείνη την ευλογημένη Δευτέρα η χαρά πλά-
τυνε, απλώθηκε, αγκάλιασε το σπίτι, τη γειτονιά, τους
δρόμους. Μεγάλωσα μέσα σ' ένα πρωινό. Ήμουν παι-
δί. Δεν είμαι πια. Βιάζομαι. Βιάζομαι.

— Πάμε μέσα, Περικλή. Στο δωμάτιό μας. Η Ει-
ρήνη ζωγραφίζει. Ο πατέρας λείπει. Η μητέρα είναι
στο Λαύριο. Πάμε.

Χαίρομαι που λείπουν οι γονείς μου.

Τον τραβώ από το χέρι. Μ' ακολουθεί. Είναι σαν
να μου χαρίσανε έναν όμορφο αεροπόρο.

Η Ειρήνη, μόλις βλέπει τον Περικλή, παρατάει το
πινέλο και τον φέρνει βόλτα.

— Σπυδαία η στολή σου, σπυδαία η στολή σου!

Εντυπωσιάστηκε, και με το δίκιο της. Είναι καλο-
κομμένη, καλοραμμένη. Μπλε σκούρα. Όχι σαν τους
κακοντυμένους στρατιώτες που γεμίσανε τους δρό-
μους της Αθήνας. Έφεδρος αξιωματικός, με χρυσά κου-
μπιά και σιρίτια στα μανίκια. Φοράω το πηλήκιό του.
Κοιτάζομαι στον καθρέφτη και χαιρετάω στρατιωτι-
κά. Πάνω από το γείσο έχει δυο χρυσά φτερά. Ένας
αεροπόρος καταδικός μου μπήκε μέσα στο δωμάτιο.

Γελάμε κι οι τρεις. Τον καθίζω στη μοναδική πο-
λυθρόνα.

— Κάτσε, Περικλή.

— Πότε θα φύγεις; τον ρωτάει η Ειρήνη, που κά-
θεται κοντά μου πάνω στο κρεβάτι.

Σταυρώνουμε κι οι δυο τα χέρια και τον κοιτάμε
στα μάτια.

— Αύριο το μεσημέρι, λέει και σβήνει το χαμόγελο του.

— Τι έχεις; παραξενεύεται η Ειρήνη. Μοιάζεις σκοτισμένος. Η στολή σε σοβάρεψε;

Χαμογελάει ξανά.

— Δεν είναι η στολή. Την έχω φορέσει τόσες και τόσες φορές. Τη συνήθισα. Ίσως να 'μαι λίγο ξαφνιασμένος.

Δεν καταλαβαίνω.

— Ξαφνιασμένος; Από τι; Που φεύγεις;

Δεν μπορώ να κάθομαι. Σηκώνομαι πάνω.

— Αχ, Περικλή, εξήγησέ μου. Γιατί νιώθω τέτοια χαρά; Ξέρεις τι κάναμε τη Δευτέρα; Κατεβήκαμε όλοι, χιλιάδες ήμαστε. Πήγαμε έξω από την ιταλική πρεσβεία. Μήπως ήσουν κι εσύ; Χιλιοκομματιάσαμε τη σημαία τους. Ουρλιάζαμε, τραγουδούσαμε. Τα κατάφερα κι άρπαξα τρία κουρελάκια. Ο πατέρας έκλαψε όταν τα είδε. Τα έβαλε σ' έναν φάκελο κι έγραψε πάνω τ' όνομά μου και την ημερομηνία. Είπε πως τούτη η μέρα πρέπει να χαραχτεί στις καρδιές μας. Αχ, Περικλή, αγαπώ, αγαπώ την Ελλάδα! Πες μου, νιώθεις κι εσύ περήφανος που θα πολεμήσεις γι' αυτή;

Η Ειρήνη τον ρωτάει:

— Ξαφνιασμένος; Γιατί ξαφνιασμένος, Περικλή; Μας κοιτάζει και τις δυο.

— Ίσως γιατί σε μια μέρα όλα αναποδογυρίστηκαν.

— Αυτό είναι, φωνάζω. Το ίδιο σκέφτομαι κι εγώ.

Η Ειρήνη φουρκίζεται.

— Άφησε τον Περικλή να μιλήσει τέλος πάντων. Μας ζάλισες με το τι σκέφτεσαι εσύ.

Ουφ, ανυπόφορη που είναι η Ειρήνη! Επειδή εκείνη δε μιλάει, πρέπει και οι άλλοι να μη μιλάνε. Μουτρώνω. Ο Περικλής με παρηγορεί.

— Ξέρεις, Ζωή, είμαι κι εγώ σαν κι εσένα, μόνο που, σαν πιο μεγάλος, σκέφτομαι κι ένα σωρό άλλα πράγματα. Ναι, είμαι περήφανος που θα πολεμήσω. Βιάζομαι. Λες κι εμένα περιμένουν για να το βάλουν στα πόδια οι Ιταλοί.

Γελάει. Μπας και με κοροϊδεύει;

— Όχι, δεν αστειεύομαι. Δε θα 'θελα να 'μενα στα μετόπισθεν. Θα ντρεπόμουν τον ίδιο τον εαυτό μου. Όμως ο πόλεμος ήρθε εκεί που δεν τον περίμενα. Ίσως γιατί ήμουν απορροφημένος από τα προσωπικά μου προβλήματα. Τόσα γεγονότα είχαν γίνει στην Ευρώπη. Δεν έβλεπα τον κίνδυνο; Χτες ακόμη ήμουν εγώ, ο στενός μου κόσμος, η ζωή μου... Σήμερα, έτσι απότομα, έγινα... –πώς να σου το πω;– ένα ελάχιστο μόριο... Αν δεν απεχθανόμουν τις μεγάλες κουβέντες, θα σου 'λεγα πως είμαι ένα ελάχιστο μόριο της Ελλάδας και πως σύγχρονα είμαι ολόκληρη η Ελλάδα. Όλα αυτά δεν τα 'χω ακόμη ξεκαθαρίσει. Σας ζαλίζω...

Δεν ξέρω τι να του πω. Μα και η Ειρήνη σωπαίνει. Εκείνος συνεχίζει:

— Τρομάζω και μαζί ενθουσιάζομαι. Μια γομολάστιχα έσβησε, θαρρείς, τις μικρολεπτομέρειες της ζωής μου. Ο πόλεμος με ξαλάφρωσε από κάθε προ-

σωπικό μου πρόβλημα. Τώρα η Πατρίδα παίρνει την ευθύνη της ζωής μου κι εγώ παίρνω την ευθύνη της Πατρίδας μου. Γίνομαι προστάτης της. Το λέω χωρίς εγωισμό. Έτσι το νιώθω.

Παράξενος μου φαίνεται ο Περικλής. Όχι πως δεν καταλαβαίνω όσα λέει, αλλά να, μου 'κοψε τη φόρα. Είχα τόσα μα τόσα να του πω κι όλα σκορπίστηκαν.

Η Ειρήνη τον ρωτάει:

— Σου κοστίζει που θ' αφήσεις τις σπουδές σου;

— Σου εξήγησα. Τέτοιες στιγμές οι εγωισμοί και τα μικροσυμφέροντα εξαφανίζονται. Δεν παραπονιέμαι. Ίσα ίσα, νιώθω ευτυχισμένος, και μάλιστα σκέφτομαι πως ίσως έτσι, πολεμώντας, θα γίνω αυτό που ήθελα σαν ήμουν μικρό παιδί. Ένας μεγάλος άνθρωπος!

Προσπαθώ να φανταστώ τον Περικλή αγόρι μικρό, με κοντά παντελόνια. Άθελά μου χαμογελάω. Εκείνος δε με προσέχει.

— Ήμουν ένα χωριατόπαιδο, ξυπόλυτος, υποταχτικός και καλός μαθητής. Ζούσα όμορφα κι ας ήταν οι δικοί μου φτωχοί. Ύστερα, όταν μεγάλωσα λίγο, ζήλεψα τους πρώτους επιστήμονες που φτάσανε στο χωριό: τον φαρμακοποιό, έναν καλοσιδερωμένο και φροντισμένο «κύριο», τον ειρηνοδίκη, τον γραμματέα, τους δασκάλους του σχολειού. Άρχισα να βάζω φωτιά στα παιδικά μου όνειρα. Έλεγα στους δικούς μου: «Θέλω να γίνω κι εγώ ένας μεγάλος άνθρωπος». Με στείλανε στο τετρατάξιο γυμνάσιο της Θήβας. Αργότερα ήρθα στην Αθήνα και κατάφερα να

πάρω το πτυχίο του γυμναστή, να πιάσω δουλειά, με τη σκέψη να συνεχίσω τις σπουδές μου. Χρειάστηκε να κάνω το στρατιωτικό, μπήκα στη σχολή εφέδρων αξιωματικών. Η αεροπορία, η στολή, όλα μαζί με βοηθούσαν ν' αγγίξω τις φιλοδοξίες μου. Δεν είναι μισός χρόνος που κατάφερα να χαράξω ένα πρόγραμμα. Σκόπευα να φέρω τη μάνα μου στην Αθήνα. Καιρός κι εγώ να φροντίσω την οικογένειά μου, να παντρέψω τις αδερφές μου. Όλα αυτά, όνειρα, προβλήματα, ελπίδες, κούραση, ήταν η χτεσινή μου ζωή. Τη Δευτέρα το πρωί, όταν άνοιξα το ραδιόφωνο κι άκουσα για τον πόλεμο, όλα αλλάξαν. Όχι, δεν παραπονιέμαι. Μόνο που είμαι ξαφνιασμένος, αυτό είναι όλο.

Η Ειρήνη σηκώνεται απότομα, πηγαίνει στο παράθυρο και κοιτάει έξω. Πάει το κέφι μου.

— Περικλή, θέλεις καφέ;

— Εγώ θα πάω να σου τον ψήσω, λέει η Ειρήνη και, «φρουστ», βγαίνει από το δωμάτιο.

Ο Περικλής είναι πολύ στενοχωρημένος.

— Τι μ' έπιασε και μίλησα τόσο πολύ; Δεν το συνηθίζω να μιλώ για τον εαυτό μου. Πώς έτυχε σήμερα; Σας ζάλισα.

— Όχι, Περικλή, δε μας ζάλισες. Σήμερα μου μίλησες σοβαρά και μ' άρεσε. Πάντοτε αστειευόσουν μαζί μου. Φαίνεται πως κι εγώ μέσα σε λίγες ώρες μεγάλωσα κι άρχισαν να με υπολογίζουν οι μεγάλοι.

Ο Περικλής μού πιάνει το χέρι.

— Άκουσε, Ζωή, θα μου γράφεις και θα σου γράφω και θα κουβεντιάσουμε για ένα σωρό πράματα. Κι όταν με το καλό τελειώσει ο πόλεμος, θα σου πω κάτι που θα 'ναι πολύ πιο σοβαρό...

— Και γιατί δε μου το λες από τώρα;

— Είσαι ακόμη μικρή για να καταλάβεις ορισμένα πράματα. Μη σου κακοφαίνεται. Θα 'ρθει η ώρα...

Ανοίγει το χέρι του και κοιτάει το κομπολόι που του χάρισα.

— Σ' ευχαριστώ για το όμορφο κομπολόι, θα με συντροφεύει...

Η Ειρήνη φέρνει τον καφέ πάνω σ' έναν ασημένιο δίσκο.

— Ακούς να σου χαρίσει κομπολόι. Λες και είσαι κανένας γέρος...

Δεν το λέει με κακία. Την ξέρω καλά την Ειρήνη. Όταν είναι συγκινημένη, όλο πειράζει. Μοιάζει πικραμένη. Άραγε φταίνε τα λόγια του Περικλή ή το κομπολόι;